

4. Черняхівська В.В. Історичний досвід становлення української моделі гендерного паритету. Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВ «ДКС Центр», 2016 рік, м. Дніпропетровськ.

5. Безробіття в Україні та світі, I квартал 2018 року., Економічний дискусійний форум, 23.06.2018(дата звернення 12.05.2019).

Науковий керівник **Почерніна Н.В., к.е.н., доцент**

ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ

Міщенко М.І.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Аналіз експортно-імпортних відносин країни та загального стану зовнішньої торгівлі необхідно проводити з урахуванням впливу на даний показник кожного регіону України. Дослідження регіонального впливу на національні показники зовнішньої торгівлі є актуальним за умов формування територіальних стратегій розвитку в країні як в цілому, так і по окремим її областям.

З метою виявлення регіонів, які створюють конкурентні переваги України на світовому ринку товарів та послуг, доречно проаналізувати товарно-послугову структуру експорту та імпорту країни в її регіональному аспекті. Аналіз проведемо за 2016-2017 роки.

Аналізуючи експорт товарів за регіонами України, позитивно можна відзначити Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Київську, Миколаївську, Одеську області та м. Київ. Це регіони з найвищими обсягами експорту товарів. Експортна вартість товарів по цій групі коливалася в 2016 році від 1520,5 до 8568,8 млн.дол., а в 2017 – від 1748,4 до 9738,3 млн.дол. Водночас в 2017 році по цій групі регіонів спостерігається стабільне зростання вартості експорту відносно попереднього року. Слід відмітити також переважно зростаючу кількість підприємств, які займалися в 2016-2017 роках товарно-експортною діяльністю. Наприклад, кількість таких підприємств в Одеській області та м. Києві зростає відповідно на 100 та 199 за останній рік. Якщо аналізувати питому вагу регіону в загальному експорті товарів України, то тут слід виділити Дніпропетровську область та, знов таки, м. Київ. Їх середня за 2016-2017 роки частка склала 16,2 та 23,0% в загальному обсязі експорту товарів країни відповідно. Регіони з найнижчими обсягами експорту товарів - Рівненська, Тернопільська, Херсонська та Чернівецька області. Їх середня питома вага у відповідному загальному обсязі менше 1,0%, а вартість експорту товарів по цій групі, незважаючи на зростаючу кількість підприємств-експортерів, коливалася від 119,3 до 318,3 млн.дол. в 2016 році і від 149,8 до 383,3 млн.дол. - в 2017.

Найголовнішими регіонами-імпортерами товарів є такі області, як Дніпропетровська, Київська, Львівська, Харківська та м. Київ. Вартість імпорту товарів по групі цих регіонів є найвищою серед інших – від 1489,5 до 16137,0 млн.дол. в 2016 році та від 1619,4 до 19848,6 млн.дол. – в 2017. Питома вага імпорту товарів даної групи регіонів в загальному імпорті товарів країни становила в 2016 та 2017 роках 13,1 та 12,8% відповідно. Щодо кількості підприємств, які займалися імпортною діяльністю в цих регіонах, то можна відмітити теж, як і у випадку з експортом товарів, їх зростаючу кількість. Найнижчими обсягами імпорту товарів характеризуються Кіровоградська, Херсонська та Чернівецька області (не більше 0,5% в загальному обсязі імпорту товарів країни в 2016 та 2017 роках).

Отже, у контексті зовнішньоторговельної діяльності по всіх практично регіонах в більшій чи меншій мірі протягом 2016-2017 років спостерігалися переважно тенденції до зростання як експортних вартостей товарної продукції, так і імпортних. Значний вплив на

формування загальнодержавних показників спричинили показники по м. Києву, які в разі в більшу сторону відрізнялися від регіональних.

При аналізі експорту послуг слід виділити такі регіони, як Закарпатська, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Харківська та м. Київ. Це регіони з найвищими обсягами експорту послуг. Кількість підприємств, що експортують послуги в 2017 році по регіонах даної групи коливалася від 199 до 2783 (Закарпатська область та м. Київ відповідно), і вартість експорту послуг – від 256,9 до 3050,3 млн. дол. (в цих же регіонах). Середня питома вага експорту послуг вказаних регіонів в загальному обсязі експорту послуг по країні невеличка, не сягає і 8,0%, окрім м. Києва (28,5%). Тенденція щодо попереднього року – в різному ступені зростаюча (окрім Одеської області, де зовсім незначне зменшення вартості експорту послуг). У групі регіонів з найнижчими обсягами експорту послуг (Кіровоградська, Хмельницька, Чернівецька та Чернігівська області) його максимальна вартість становила в 2017 році 26,8 млн. дол. (Хмельницька область). Кількість підприємств-експортерів послуг по групі таких регіонів – від 29 до 84, середня питома вага експорту послуг в загальному їх обсязі по країні - 0,2%.

Регіони з найвищими обсягами імпорту послуг – це Дніпропетровська, Донецька, Київська, Одеська, Полтавська та м. Київ. Наприклад, вартість імпорту тільки в м. Києві в 2017 році становила 2511,3 млн. дол. при кількості підприємств-імпортерів послуг – 2050. Вартість імпорту послуг по іншим регіонам в цьому ж році коливалася від 141,7 до 228,9 млн. дол., але й кількість підприємств була відповідною (від 89 до 401). Щодо тенденції відносно попереднього 2016 року, то тут спостерігалось як зростання, так і зменшення вартості імпорту послуг. При цьому найвище зростання відбулося в Одеській області (на 43,3%), найбільше зменшення – в Дніпропетровській (на 27,3%). Питома вага вартості імпорту послуг в загальному його обсязі по Україні була високою тільки по м. Києву (45,9%). Найнижчими обсягами імпорту послуг характеризуються Житомирська, Тернопільська, Херсонська та Чернівецька області (від 1,9 до 13,0 млн. дол. в 2017 році). Частка імпорту послуг цієї групи підприємств в цьому ж році у відповідному загальному обсязі послуг по країні не перевищувала 0,2%.

Таким чином, логічно припустити, що ряд більш крупних, економічно розвинутих регіонів характеризується найвищим ступенем активності та участі у зовнішньоторговельній діяльності України. І, навпаки, низький рівень розвитку окремих областей, з незначною кількістю підприємств-експортерів та імпортерів, майже ніяким чином не сприяє просуванню України на світовий ринок.

Список використаних джерел

1. Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2017 році: стат. зб./ [за ред. А.О.Фризоренко]. – К. : Державна служба статистики України, 2018. – 148 с.
2. Кулицький С. Зовнішня торгівля України: стан, проблеми й перспективи/ С. Кулицький// Україна: події, факти, коментарі. – 2018. – № 9. – С. 81–93
3. Краснодєд Т.Л., Бакіна Т.В. Сучасний стан та товарна структура зовнішньої торгівлі України товарами// Науково-практичний журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». – 2018. - № 6 (17). – С.38-43

Науковий керівник Краснодєд Т.Л., к.е.н., доцент